

		Fagspesifikke prosedyrer		Informasjon	
Diabetes - Hva er IK og IF og hvordan brukes det?, BUA SSA				Side 1 av 2	
Dokument ID: 1.3.3.4.1-12		Godkjent dato: 02.06.2025	Gyldig til: 02.06.2028	Revisjon: 2.00	

Fagspesifikke prosedyrer/Barn og unge/Endokrinologi med diabetes/DIA - Behandlingslinje Nyoppdaget diabetes

Erfaringer viser at man kan forutsi omtrent hvor mye blodsukkeret stiger når man vet hvor mye karbohydrater måltidet inneholder. Jo mer karbohydrater måltidet inneholder, desto mer insulin må tilføres kroppen.

IK står for insulin/karbohydratforhold

IF står for insulinfølsomhet (insulinsensitivitet)

Beregning av insulindosering til måltider

Insulindosen til måltidet beregnes med utgangspunkt i hvor mange gram karbohydrat barnet skal spise. Det beregnes hvor mange gram karbohydrat (KH) som dekkes av 1 E hurtigvirkende insulin, såkalt insulin/karbohydratforhold (IK). IK kan estimeres ut fra erfaring med tidligere måltider, eller ved hjelp av 500-regelen.

500 regelen

$$500/\text{døgnmengde insulin(enheter)} = \text{IK}$$

Ut fra gram karbohydrat (KH) som barnet spiser beregnes så dosen insulin, ved å dele antall gram karbohydrater på IK.

$$\text{Måltidsdose(enheter insulin)} = \text{antall gram KH/IK}$$

***Eksempel:** Pasienten bruker omtrent 25 enheter insulin pr døgn.*

Ut fra 500-regelen blir IK-verdien $500/25 = 20$. Barnet trenger dermed 1 enhet insulin til 20 g karbohydrater. Dersom måltidet inneholder 50 g karbohydrater, skal barnet ha $50(\text{KH})/20(\text{IK}) = 2,5$ enheter insulin.

Beregning av korreksjonsdose

Ideelt sett bør blodsukker før måltid være rundt 5 mmol/l (4-7 mmol/l). Denne ideelle verdien kalles målblodsukker. Dersom blodsukkeret før måltid er høyere eller lavere enn målblodsukkeret, vil det være behov for en korreksjonsdose i tillegg til måltidsdosen. For å kunne beregne korreksjonsdosen må man vite pasientens insulinfølsomhet (IF). Insulinfølsomheten angir hvor mye blodsukkeret senkes av 1 E insulin, og kan beregnes ved hjelp av 100-regelen.

100 regelen

$$100/\text{døgnbehov av insulin} = \text{IF}$$

Korreksjonsdosen beregnes ved å ta blodsukker og trekke fra målblodsukkeret. Tallet du får deles på IF.

$$\text{Korreksjonsdose} = (\text{Blodsukker} - \text{målblodsukker})/\text{IF}$$

***Eksempel:** Pasienten bruker omtrent 25 E insulin pr døgn.*

Utarbeidet av: Prosjektgruppe ved Unni Mette Köpp	Fagansvarlig: Natasa Putarek	Godkjent av: Elin Josephsen	
---	--	---------------------------------------	--

 SØRLANDET SYKEHUS		Diabetes - Hva er IK og IF og hvordan brukes det?, BUA SSA			Side: 2 Av: 2
Dokument-id: I.3.3.4.1-12	Utarbeidet av: Prosjektgruppe ved Unni Mette Köpp	Fagansvarlig: Natasa Putarek	Godkjent dato: 02.06.2025	Godkjent av: Elin Josephsen	Revisjon: 2.00

Fagspesifikke prosedyrer/Barn og unge/Endokrinologi med diabetes/DIA - Behandlingslinje Nyoppdaget diabetes

Ut fra 100-regelen blir IF $100/25 = 4$. Pasientens blodsukker før mat er 17, og målblodsukkeret angitt til 5. Dermed trenger pasienten $(17-5)/4 = 12/4 = 3$ E insulin ekstra.

Negativ korrigering

Brukes når pasientens blodsukker før mat er lavere enn målblodsukkeret. I slike tilfeller blir korreksjonsdosen et negativt tall og trekkes da ifra på måltidsdosen.

Hvor mye insulin?

Når du skal bestemme insulindosen til et måltid må du gjøre følgende vurderinger:

1. Hvor mange gram karbohydrat inneholder måltidet?
2. Aktivitet før og etter måltidet?
3. Blodsukkernivået før måltidet?
4. Korreksjon av blodsukker?

Alle disse fire vurderingene er viktige for å kunne anslå riktig mengde insulin.

Kryssreferanser

Eksterne referanser